

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну
Кафедра графічного дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Ілюстрація книги "Мандрівний замок Хаула" Діани Вінн Джонс
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 022 Дизайн
Освітня програма Графічний дизайн

Виконала: студентка групи БзДг-21

Грінченко А.Р.

Науковий керівник д. пед. н., проф.

Єжова О.В.

Рецензент д. техн. н., проф. Пашкевич К.Л.

Київ 2025

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну
Кафедра графічного дизайну
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 022 Дизайн
Освітня програма Графічний дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри графічного
дизайну

д.мист., доц. Руслана БЕЗУГЛА
“ ” 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Грінченко Анні Русланівні

1. Тема кваліфікаційної роботи Ілюстрація книги ”Мандрівний
замок Хаула” Діани Вінн Джонс

Науковий керівник роботи Єжова Ольга Володимирівна, д. пед. н., проф.
затверджені наказом КНУТД від «05» березня 2025 р. № 50

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові публікації та джерела за
темою та дослідження ілюстрація для дитячих книг.

3 Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити):
Вступ, Розділ 1. Аналітичний, Розділ 2. Проєктно-аналітичний, Розділ 3.
Розробка дизайн-проєкту, Загальні висновки, Список використаних джерел,
Додатки

4. Дата видачі завдання лютий 2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	лютий 2025	
2	Розділ 1. Аналітичний	березень 2025	
3	Розділ 2. Проєктно-аналітичний	квітень 2025	
4	Розділ 3. Розробка дизайн-проєкту	травень 2025	
5	Загальні висновки	травень 2025	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	травень 2025	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку(за 14 днів до захисту)	червень 2025	
8	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 12 днів до захисту)	червень 2025	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату та текстових збігів (за 10 днів до захисту)	червень 2025	
10	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	червень 2025	

З завданням ознайомлений:

Студент

Анна ГРІНЧЕНКО

Науковий керівник

Ольга ЄЖОВА

АНОТАЦІЯ

Грінченко А.Р. Ілюстрація книги "Мандрівний замок Хаула" Діани Вінн Джонс. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2025 рік.

Кваліфікаційна робота була присвячена розробці серії ілюстрацій до роману англійської письменниці Діани Вінн Джонс. Основною метою кваліфікаційної роботи стало створення візуального супроводу до літературного твору, що поєднує художній образ із змістом та наповненням книги. В процесі роботи було обрано творче джерело, здійснено його мистецтвознавчий аналіз, розроблено ескізи майбутніх ілюстрацій та доведено їх до завершеного стану. У теоретичному розділі кваліфікаційної роботи представлено огляд історичного розвитку книжкової ілюстрації в різних країнах від середньовічної мініатюри до сучасних цифрових форматів, із виокремленням основних етапів еволюції технік, стилістики та функціонального навантаження ілюстрацій. Досліджено актуальні аспекти ілюстрації в контексті сучасного візуального сприйняття дітьми, враховуючи тенденції потреби та інтереси сучасних дітей. Проведено аналіз складових та художньо-композиційних особливостей книжкової ілюстрації та основні вимоги. Дослідження було проведено на базі робіт науковців та художників, які досліджували тему розробки дитячої книжкової ілюстрації раніше. Було розглянуто та проаналізовано творчість відомих українських ілюстраторів. Проведено структурний аналіз роману «Мандрівний замок Хаула» як літературного джерела для ілюстрування з метою виявлення ключових сюжетних ліній, образів та атмосфери, які стали основою для візуальної інтерпретації. На основі результатів досліджень було розроблено ряд ескізів ілюстрацій книги.

Ключові слова: графічний дизайн, ілюстрація, книга, дитяча, мистецтвознавчий аналіз, ескіз

SUMMARY

Hrinchenko A.R. Illustration for the book "Howl's Moving Castle" by Diana Wynne Jones. – The manuscript.

Qualifying work for the bachelor's degree in the specialty 022 Design - Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2025.

The qualification work was devoted to the development of a series of illustrations for the novel by English writer Diana Wynne Jones. The main purpose of the qualification work was to create a visual accompaniment to a literary work that combines an artistic image with the content and content of the book. In the course of the work, I chose a creative source, analyzed it in terms of art history, developed sketches of future illustrations, and brought them to a final state. The theoretical section of the qualification work provides an overview of the historical development of book illustration in different countries from medieval miniatures to modern digital formats, highlighting the main stages of the evolution of techniques, style and functional load of illustrations. The article explores the actual aspects of illustration in the context of modern visual perception of children, taking into account the trends in the needs and interests of modern children. The author analyzes the components and artistic and compositional features of book illustration and its basic requirements. The study was conducted on the basis of the works of scientists and artists who have previously studied the topic of developing children's book illustrations. The works of famous Ukrainian illustrators were reviewed and analyzed. A structural analysis of the novel Howl's Traveling Castle as a literary source for illustration was conducted to identify key storylines, images, and atmosphere that became the basis for visual interpretation. Based on the research results, a number of sketches for the book's illustrations were developed.

Keywords: *graphic design, illustration, book, children's book, art historical analysis, sketch*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 АНАЛІТИЧНИЙ	6
1.1 . Витоки та етапи становлення ілюстрації.	6
1.2 Функціональне значення ілюстрації та напрями її використання.	15
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2 ПРОЄКТНО-АНАЛІТИЧНИЙ	21
2.1 . Специфіка ілюстрації в дитячій літературі	21
2.2 Аналіз аналогів у сфері дитячої ілюстрації	25
2.3 Структурний аналіз книги Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула»	30
Висновки до розділу 2	35
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ	36
3.1 Матеріали та технології друку книги	36
3.2 Обладнання й програмне забезпечення для реалізації проєкту	40
3.3 Втілення дизайн-проєкту ілюстрованої книги «Мандрівний замок Хаула»	45
Висновки до розділу 3	50
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному інформаційному просторі, де візуальний контент відіграє важливу роль у засвоєнні інформації та сприйнятті, ілюстрація дитячої книги залишається важливою складовою у формуванні досвіду маленького читача. Саме через дитячу літературу людина вперше знайомиться з опрацюванням інформації, тому актуальним завданням для дизайнерів сьогодні є створення якісного візуального супроводу який не лише виконує ілюстративну функцію а й виконує виховну, емоційну та пізнавальну функції.

Ілюстрація для дітей має свій особливий характер — вона повинна бути зрозумілою, емоційно насиченою, асоціативною, здатною захопити увагу і викликати інтерес. Для дошкільнят і молодших школярів зображення часто є навіть важливішим, ніж сам текст, адже саме через візуальні образи вони починають взаємодію з літературним світом. Грамотне ілюстрування дитячої книги сприяє розвитку естетичного смаку, формуванню візуального мислення, а також закладає базові навички сприйняття інформації.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в потребі створення сучасного, естетично вивіреного ілюстративного рішення, яке відповідатиме віковим особливостям дитячої аудиторії, враховуватиме психологію сприйняття та водночас зберігатиме художню цілісність літературного джерела.

Мета дослідження – розробити дизайн ілюстрацій до книги «Мандрівний замок Хаула», з покращеними естетичними характеристиками, відповідно до сучасних вимог до оформлення дитячої книжкової продукції

Завдання дослідження:

- розглянути історичні аспекти розвитку та поняття ілюстрації, її призначення;
- виокремити теоретичні положення структури ілюстрації та її поширення в дитячій літературі;
- встановити види композиційних рішень в книжковій ілюстрації та їх значення;

- проаналізувати стильові рішення аналогових видань книги;
- проаналізувати книгу "Мандрівний замок Хаула" Діани Вінн Джонс та розробити дизайн-проекту серії ілюстрацій до неї;

Об'єкт дослідження ілюстрація як об'єкт графічного дизайну.

Предметом дослідження є Ілюстрація книги "Мандрівний замок Хаула" Діани Вінн Джонс

Методи дослідження

- Системно-аналітичний для зберігання послідовної інформації та зберігання об'єкту дослідження.
- Історичний-комплексний, метод дозволив прослідкувати історію появи ілюстрації та її головні функції.
- Літературний аналіз твору та порівняння аналогів, спрямований на визначення головних образів.
- Графічно-зображувальний, метод за допомогою яких було створено ілюстрації до книги.

Елементи наукової новизни одержаних результатів:

- вперше систематизовано види книжкової дитячої ілюстрації та її особливості для різної вікової категорії
- отримали подальший розвиток принципи проектування дитячої ілюстрації в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. В роботі розроблено дизайн-проект серії ілюстрацій до книги "Мандрівний замок Хаула" Діани Вінн Джонс, що складається з шести ілюстрацій. Результати дослідження будуть корисні для навчання майбутніх студентів, які обиратимуть спеціальність з графічного дизайну або образотворчого мистецтва. Проаналізовані та систематизовані данні можуть послугувати підґрунтям для створення власних авторських проектів на тему ілюстрування книги.

Апробація результатів дослідження Результати апробовано на конференції Ілюстрація як засіб візуальної комунікації в дитячій книжці.
Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Modern

Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects» (Рига, Латвія 26-28 травня 2025) та опубліковано в її матеріалах с. 57-60 [17]

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 60 сторінках комп'ютерного тексту (без додатків), складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (47 найменувань), додатків.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІТИЧНИЙ

1.1. Витоки та етапи становлення ілюстрації

Графічний дизайн важливий невід’ємний спосіб комунікації. Що допомагає розкрити глибину твору читачеві через різні візуальні образи. Ілюстрація це не просте доповнення до тексту а самостійний вид мистецтва який відіграє важливу роль у сприйнятті літератури та емоцій отриманих від книги. У друкованій продукції ілюстрація відіграє неабияку роль у привертанні уваги до видання. Від якості створених ілюстрацій залежить зацікавленість книгою і її успіх у читачів [24]. Головна її перевага це зображення незнайомих для читача персонажів більш зрозумілими. не тільки вміння їх розвивати, але й здатності передавати різноманітність, показувати низку настроїв та емоцій, вибудовувати переконливу взаємодію між персонажами, бути послідовним у зображенні одного й того самого персонажа в нових контекстах і створювати цілісний та переконливий візуальний всесвіт, у якому цей персонаж міг би мешкати

Сьогодні важко уявити собі будь-яке видання без ілюстрацій. Ілюстрації зустрічаються всюди: на листівках, у газетних і журнальних оголошеннях, на сайтах та проспектах тощо. Сучасна наука переконливо говорить про те, що зображення полегшує сприйняття пов'язаної з ними інформації. Дані різних досліджень свідчать про наступне: ілюстрована реклама привертає увагу 74 % потенційних покупців (при тому, що текстова – лише 44 %) і збільшує число тих, хто її прочитав на 50 %; запам'ятовуваність повідомлення підвищується майже на 70 %, коли в рекламі є елемент, який можна згадати. Художнє оформлення видання – найважливіший етап підготовки видання до друку. Форма видання, його зовнішній вигляд, привабливість, зручність і комфортність сприйняття складових частин та елементів у першу чергу сприяють зацікавленості твором, зміст якого читачеві ще не відомий. Ілюстрація в широкому сенсі – пояснення словесної інформації наочними прикладами, кресленнями і зображеннями, а в

більш вузькому – галузь мистецтва, пов'язана з образотворчим тлумаченням літературних і наукових текстів. Ілюстрація в книзі – будь-яке графічне зображення (малюнок, креслення, схема, діаграма, карта, фотографія, портрет), яке наочно пояснює або доповнює текст видання, на сторінках чи інших елементах матеріальної конструкції видання [35]. Ілюстрації використовуються для передачі емоційної атмосфери художнього твору, візуалізації образів головних героїв, а також демонстрації об'єктів у виданнях (ботанічна ілюстрація); відображенні покрокових інструкцій в технічній документації (технічна ілюстрація). Ілюстрації доповнюють текстовий матеріал у дитячому виданні, вони впливають на дітей так само, як спілкування з батьками. Картинки показують малятам більше, ніж слова та текст. А також гарна ілюстрація дає їм змогу поринути у казковий світ відомих персонажів та зрозуміти сюжет без тексту. Ілюстрації відіграють величезну роль при оформленні дитячого видання. Це те, на що дитина звертає увагу у першу чергу. По-перше, ілюстрації кажуть малятам більше, ніж текст, та це не дивно, бо мало, хто з дітей любить читати, а ось розглядати гарні ілюстрації — інша справа.

У світі, де інформаційний потік стає дедалі щільнішим, а користувач щодня взаємодіє з величезною кількістю візуального та текстового контенту, значення ілюстрації набуває ще більшої ваги. Людина сприймає зображення значно швидше, ніж текст, тому ілюстрація перетворюється на своєрідний фільтр, який не лише привертає увагу, а й полегшує орієнтацію у великому обсязі інформації. В умовах цифрової епохи, коли концентрація уваги знижується, а візуальне перенасичення — звична річ, саме добре продумана ілюстрація здатна створити емоційний зв'язок із матеріалом, виділити його серед інших, зробити більш доступним і зрозумілим.

Особливо це актуально для дитячої аудиторії, яка зростає у візуально-динамічному середовищі — із раннього віку користується гаджетами, дивиться мультфільми, переглядає соціальні мережі. В таких умовах ілюстрація у книзі не лише виконує естетичну функцію, а й допомагає формувати зосереджене

сприйняття, розвиває образне мислення, навички читання та аналізу, вчить співвідносити візуальне з текстовим.

Тож сьогодні ілюстрація — це не просто прикраса до тексту, а важливий інструмент візуальної комунікації, що поєднує мистецтво, дизайн і психологію сприйняття. Найважливіша особливість ілюстрації — залежність від літературного твору. Мета — доповнити в наочно-зорових образах оповідання автора. Тоді як її значення полягає в тому, щоб допомогти читачу пізнати літературний текст, правильно його розуміти; виявити основні ідеї літератора; за допомогою графічних зображень. Ілюстративне оформлення є дуже важливе, адже саме з перших книг діти починають естетично розвиватись, у них формуються критерії уявлення про світ (прекрасне, гарне, трагічне, комічне, потворне тощо). Вони повинні бути такими, щоб, розглядаючи їх, дитина змогла відразу зрозуміти, про що йде мова, розпізнати вже знайоме й уявити те, що вона ще ніколи не бачила. Книга з ілюстраціями повинна розглядатися з боку ідеологічної, художньої та педагогічної цінності. Як відомо, саме казка має велику роль у вихованні дитини [26]. В статті автора Токар М. І. [39] проаналізовано що художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації знаходяться в постійній взаємодії з основними композиційними прийомами та образно-стилістичними рішеннями, характерними для трьох основних означених періодів розвитку української книжкової графіки в сегменті дитячої літератури

Саме слово *Ілюстрація* походить (від лат. — висвітлення, наочне зображення) у широкому змісті — пояснення словесної інформації наочними прикладами, кресленнями або зображеннями. Ілюстрація може бути об'єктивним, точним тлумаченням тексту, але, з іншого боку, буває суб'єктивним, упередженим підкресленням бажаних або небажаних його рис [40]. У ширшому сенсі це будь-яке зображення, що пояснює текст. Є багато прикладів мистецьких творів (графіки, живопису), що були виконані на літературні теми, маючи при цьому самостійне художнє значення (ілюстрації Т. Шевченка, Г. Доре, О. Бердслі). У вузькому сенсі, ілюстрація — це твір,

призначений для сприйняття у єдності з текстом, та допоміжний у сприйнятті тексту [11]. Історія мистецтва мала свій початок після зародження мови первісних людей, це був перший спосіб по збереженню та накопиченню інформації, а мистецтво стало таким собі носієм цієї інформації. Попередником простих форм символів-знаків — літер, ієрогліфів, слів — стало так зване картинне або малюнкове письмо, яке ще називають піктографічним (назва походить від латинського слова піктус — “писаний фарбами” і грецького графо — “пишу”) [16]. Люди скрізь почали прикрашати своє житло малюнками, спочатку це були відбитки рук та лінії, монохромні або поліхромні, з часом вони робили більш детальні зображення намагаючись з точністю повторити реальність, що вказувало на відсутність абстрактного мислення. Стародавній Єгипет також прикрашав стіни своєрідними ілюстраціями. Стіни храмів та гробниць прикрашалися орнаментом або розписами. Це були картини з повсякденного життя давніх єгиптян або відтворюючі обставини військових походів. У процесі тривалої практики художнє мислення єгиптян виробило розвинуту систему канонів: сюжетних, пропорційних, кольорових (колір жіночого тіла - жовтий, чоловічого - червонуватий тощо) [1]. Вони малу схожу функцію з малюнками первісних людей – зберігання та розповсюдження інформації але додалися релігійні мотиви. В ті часи та пізніше ілюстрації часто використовувалися як доповнення для різних ритуалів, зображення богів, символи життя, активно використовувалася пізнавальна та інформаційна функції доністичних мотивів. Мистецтво Давнього Єгипту було нерозривно пов’язане з культом і виражало основні ідеї релігії: безмежна могутність богів, включаючи бога-фараона, тема смерті, підготовка до неї і подальше загробне існування [12]. Перший час книга розвивалася у вигляді глини, розміщені на глиняних пластинах тексти мають свою систему — у верхньому куті кожної пластини зазначено заголовок книги чи розділу. Рівно нарізані пластини (їхня величина — 33x22 см і товщина 2,4—2 см) зберігалися у спеціально виготовлених дерев’яних ящиках-скринях. Однак “глиняні книги” мали цілий ряд недоліків — вони були важкими, громіздкими й потребували особливо бережного ставлення. При перенесенні чи

транспортуванні плитки легко розбивалися [16]. Єгиптяни також намагалися запровадити глиняні книги в себе але відмовилися від їхнього способу виготовлення, та започаткували новий матеріал – папірус. **Папірус** (грец. *πάπυρος*) — товстий папероподібний матеріал, що виготовлявся в стародавньому Єгипті з стебел рослини циперус папірус (*Cyperus papyrus*) родини осокових, яка росла на берегах Нілу. В подальшому використовувалася як основа для письмен. Папірус в перекладі з єгипетської — «дар річки».

Багато рукописних книг, особливо творів художньої літератури, гарно ілюстровані. Таке поєднання писаного тексту з мистецьким и витворами обумовлювалося загальним задумом творців давньоєгипетської книги — зафіксувати і зберегти на гарно вибілених папірусних сторінках для нащадків інформацію про змісті сенс життя сучасників [16].

Ілюстрація була відома ще в стародавньому світі (Єгипті, Греції, Римі) у вигляді малюнків у рукописах, а в середні віки – мініатюр (твір образотворчого мистецтва невеликого розміру, відзначається тонкою технікою виконання). Книжкова мініатюра – це зроблений від руки малюнок, багатобарвна ілюстрація або заставка, кінцівка. І в Стародавньому Єгипті, і в античних папірусних сувоях, і в давньоруських рукописних книгах обов’язково зустрічаються ці чудові твори мистецтва. Художні ілюстрації рукописів відомі вже в Стародавньому Єгипті (“Книга мертвих”). Збереглися окремі зразки мініатюр, що відносять до I століття н.е. (рукопис Теренція “Іліада”, “Енеїда” – мальовничі ілюстрації перемежуються з текстом). Наприклад, у бібліотеці міста Мілана зберігається древній екземпляр “Іліади”, що прикрашають 500 мініатюр. Мініатюри релігійної тематики. В Греції III—II тис. до н.е. виникають перші осередки розвиненої культури. Ця культура мала переважно світський, палацовий характер, фрески на стінах -переважно показано сцени полювань та битв, чимало виробів із золота: масок; пластинок, які прикрашали одяг, зброю, речі; діадем, браслетів, обручок. Фреска (італ. *fresco* — свіжий) — техніка монументального (настінного) малярства, при якій фарби наносили на сирий тиньк, а також самі зображення, зроблені в такий спосіб. У новітній традиції термін "фреска"

побутує в широкому вжитку як синонім усього монументального малярства незалежно від техніки. Стародавні греки прикрашали стіни храмів і палаців фресками. З давніх літературних джерел і з римських копій грецького мистецтва можна сказати, що греки малювали маленькі картини і робили мозаїки. Вазі були прикрашені і людськими фігурами в коричневій глазурі на світлій глині. До VI століття вазові художники часто малювали чорні людські фігури на природній червоній глині. Деталі були вирізані на глині гострим інструментом. Напередодні винайдення паперу у книготворчій справі тривалий час панувала ера пергаменту (з II ст. до н. е.). Це спеціально вичинені шкіри тварин (овець, кіз, ослів, телят, свиней), які розрізували рівним и прямокутним и шматками і скріплю вали вздовж складеними навпіл сторінкам и-частинами або скручували у вигляді сувоїв і використовували для написання текстів. На відміну від папірусу, добре вичинені шкіри давали можливість відтворювати тексти й малюнки кращої якості, до того ж, з обох боків. Ще одна перевага такого матеріалу — його довговічність. В історії давньої книги можна зустріти немало сюжетів, коли переписувачі використовували для створення нових книг вже вживані пергаментні зшитки. Для цього вони ретельно змивали попередні тексти, нерідко писані іними мовами, і після просушування творили на таких сторінках нові книги. Це був дорогий спосіб виготовлення книг, тому й ціна на них була значно вищою [16].

Історична еволюція книжкового дизайну: Історію книжкового дизайну можна простежити повернутися до стародавніх сувоїв і листків. З розвитком поліграфічної техніки дизайн поступово сформував власний стиль і особливості. З раннього книги ручної роботи до сучасних електронних книг, дизайн книги постійно розвивається та інноваційний [41].

Книжкова мініатюра робилася гуашшю, аквареллю, клейовими фарбами, тушшю, пером — у кожній країні в різний час по-різному. Тонкі, своєрідні мальовничі твори на літературні теми відомі в Китаї з IV століття (сувій з жанровими сценами роботи Гу Кай-чжи). Сувій — згорнутий довкола круглої основи матеріал, який використовувався для написання текстів. За такої

книжковий матеріал у старовину слугували: розрізані вузькими смугами і зшиті між собою в довжину шкіри тварин, шовк, папірус, пергамент, а пізніше — папір. У цілому середня довжина сувоїв не перевищувала 10 метрів [16].

Найбільш ранні ксилографічні ілюстрації з'явилися в Китаї в VI-VII століттях. Були зроблені перші гравюри на дереві спеціального для ілюстрування літературного тексту. Важливо виділити й той факт, що традиційний китайський живопис активно синтезувався з текстовими елементами, що вплинуло на сьогодинішній вигляд дитячої ілюстрації [40].

Уже в XI столітті на Русі створювалися високомистецькі мініатюри “Остромирово євангеліє” (1056-1057), “Ізборник Святослава” (1073) із зображенням князівської родини. У XVI столітті, крім мініатюр релігійного характеру, одержали поширення історичні і побутові сцени. Нового розквіту досягла книжкова ілюстрація у зв'язку з винаходом друкарства. З XV ст. ілюстрації до друкованих книг гравірувалися на дереві, згодом — на металі. З винайденням у XVIII ст. техніки деревориту — гравюри виконують на дошці з дерева, розпиленого впоперек. Найкращим матеріалом для нього є самшит, груша, бук, горіх і вишня, а в XIX ст. — літографії — способу плоского друку, при якому для виготовлення друкарської форми використовують вапняк, т. з. літографський камінь, листи цинку або алюмінію [16].

Малюнок на поверхню каменю наносять спеціальною жирною тушшю або літографським олівцем. Проміжні (пробільні) елементи малюнка обробляють розчинами азотної (камінь) або фосфорної (метали) кислоти та колоїдом, завдяки чому вони фарб не сприймають. Вкрите фарбою зображення відбивають безпосередньо на папері. Надалі став застосовуватися офорт — вид гравюри на металі, у якій заглиблені елементи зображення виходять шляхом травлення металу кислотами. Для виготовлення друкованої форми служать пластини з міді або цинку, гладка відполірована поверхня яких покривається кислототривким лаком. Метод полягає в наступному: малюнок продряпують у лаку гравірувальною голкою, оголюючи метал, після чого дошку трують кислотою, що діє лише на продряпані місця.

Далі особливої популярності набуло фотомеханічне репродукування ілюстрації. В галузі ілюстрації працювали видатні художники. Українська ілюстрація бере свій початок з книжкової мініатюри Київської Русі (“Остромирівське євангеліє”, 1056-57, та ін.). Розвиток її пов’язаний із здобутками граверів XVII- XVIII ст. Зародження в XIX ст. української реалістичної гравюри пов’язане з іменем Т. Шевченка. Визначними майстрами ілюстрації були К. Трутовський, О. Сластіон

На основі комплексного використання джерел було з’ясовано, що формування української ігрової книжки відбувалося у чотири етапи. На першому етапі закладаються основи конструювання книжкової ігрової форми та ілюстрування для дітей (кін. XVII – поч. XX ст.). Зароджується друкована аркушева книга для дітей, відбувається формування традиційної дитячої ілюстрованої книжки. На другому (міжвоєнний період XX ст.) – формуються основні зовнішні і внутрішні ознаки ігрової книжки – розмір, кількість ілюстрацій, наявність ігрового художньо-практичного і теоретичного матеріалу. На третьому (радянський, післявоєнний) спостерігається перша хвиля художнього конструювання дитячої книги. Поступово викристалізовується книжка з оригінальною архітектонікою. На четвертому етапі (сучасний, незалежність України) відмічається друга хвиля розвитку ігрової книжки. З формуванням нової видавничої інфраструктури пов’язана поява книжок-іграшок нового типу – книжки з непаперовими додатками, з різноманітними функціями, на непаперових носіях. Підкреслено важливу роль абеток у формуванні книжок ігрового спрямування, а саме використання в них наочного (ілюстрацій, малюнків) та літературного матеріалів: віршів, казок, прислів’їв, скоромовок, приказок тощо (К. Ушинський, Б. Грінченко). Відзначається також внесок дитячої періодики (журнали «Дзвіночок», «Барвінок» та ін.), в якій активно впроваджувався ігровий матеріал (загадки, ребуси, кросворди тощо) [6].

В сучасному світі переважає імітація класичних стилів за допомогою цифрових технологій. Завдяки графічним редакторам художник-ілюстратор може швидко та легко робити макет чи імітувати традиційні художні матеріали

та техніки, наприклад: олійні фарби, гуаш, акварель, пастель, вугілля та інші [30]. Цифрові технології створили умови для переосмислення нових способів комунікації візуальними художніми образами. Дематеріалізація мистецтва спричиняє перехід до цифрового формату, перенос творів образотворчого мистецтва на цифрові носії, видозміни у творах, що насичуються іншими рисами й знаходять нові форми існування у віртуальному просторі. Цифровий живопис як складову цифрового мистецтва умовно можна представити сегментом, що знаходиться на перетині трьох базових компонентів: цифрових технологій, ілюстрації та живопису [20]. Прекрасний період XXI століття, в якому не існує кордонів. Це період технологій та інновацій, доба в якій поєднуються минуле та майбутнє, час коли мистецтво знайшло сучасні форми для існування, надаючи нам сучасні можливості для створення нового. Все частіше митці віддають перевагу сучасним технологіям. Інновації впливають на формуванні світу та мистецтва. Технологічний процес не оминув і книгу, вплинув на її форму та способи створення. У двадцятому столітті відбулись основні події, що вплинули на спосіб створення книги та її ілюстрації. Традиційні друковані книги переводять в цифровий формат, з'являються аудіо та електронні книги, які легко та доступно зберігають інформацію на електронних носіях. Це надзвичайно полегшує процес передачі інформації та її друку, а аудіо книги відтворюють інформацію людям, що не мають змоги ознайомитися з інформацією в друкованому вигляді. Ось саме тому, аудиторія читачів української книги навпаки збільшилась, тепер кожний може знайти формат книги, який зручніший йому [39]. Сьогодні електронна книга більш масова й тому асоціативні ілюстрації в ній більш впливають на людину [36].

1.2. Функціональне значення ілюстрації та її види

Ілюстрація як жанр почала свій розвиток саме завдяки масовому виробництву книжок і газет. Журнали, газети, брошури, альбоми змагаються за

увагу за допомогою яскравого візуального оформлення [4]. За способом відбиття дійсності розрізняють художньо-образні та науково-пізнавальні. Ілюстрація виданнях художньої літератури ілюстрація є бажаною, але не обов'язковою. Натомість ілюстрація, яка є невід'ємною частиною змісту наукового твору, навчального посібника чи, наприклад, технологічної інструкції і спрямована на полегшення сприйняття складного тексту, є обов'язковою (схема технологічного процесу, маршрут руху на карті, фрагмент рукопису з виправленнями і доповненнями тощо) [40].

Різновиди функцій ілюстрацій

Назва функції	Характеристика функції
<i>Інформаційна функція.</i>	є формою подання інформації. Ілюстрації доповнюють, поглиблюють і розширюють текстову інформацію, допомагають наочно представити описувані предмети (явища), можуть містити діаграми, графіки, номограми, а варіювання кольорами дозволяє легше відшукувати і сприймати потрібний текст
<i>Емоційно-психологічна функція</i>	забезпечує вплив візуального ряду на емоційний настрій читача. Ілюстрації посилюють емоційно-художню дію тексту, ємні малюнки суттєво спрощують розуміння складної інформації у виданні, іноді замінюють громіздкий текст, натомість

	відсутність ілюстрацій ускладнює засвоєння текстової інформації.
<i>Естетична функція</i>	визначається якістю її виконання, і тут важливим стає критерій художності. Ілюстрація допомагають створити єдиний ансамбль видання, формують його естетичний образ, і таким чином впливають на читача. В ілюструванні текстів використовують ілюстрації різних жанрів.
<i>Концептуальна функція</i>	створює контекст для прочитання твору, породжує певні очікування у читача щодо сюжетної теми, формує синтетичний образ ілюстрованого твору.
<i>Оповідальна функція</i>	відтворює послідовність подій у формі своєрідного сценарію. До цієї категорії жанрів, зокрема, належать карикатури, комікси, мальовані анімації, мультиплікація і т. ін. У цьому жанрі виконана, наприклад, книжка Братів Капранових «Мальована історія незалежності України».
<i>Портретна функція</i>	живописні, графічні, а також фотопортрети, які використовують для ілюстрування літературно-художніх,

	історичних та мистецьких видань і текстів.
<i>Декоративна (орнаментальна) функція</i>	супроводжує текст, слугуючи засобом оздоблення сторінки. Декоративним зображенням властиві узагальнення, умовність форми, кольору, перебільшення тих чи інших ознак, внесення елементів фантастичного.
<i>Гумористична функція</i>	жартівливе зображення (шарж, карикатура), яке найчастіше використовується для ілюстрування сатиричних та гумористичних творів, періодичних видань. Тісно пов'язана з особистими якостями художника – гостротою розуму і почуттям гумору, переданими за допомогою індивідуального художнього стилю.

Відповідно до цільових функцій, ілюстрації можна поділити на: – науково-пізнавальні (мапи, плани, схеми, креслення і т. п.); – художньо-образні (тлумачення літературного твору засобами книжкової графіки). Науково-пізнавальні ілюстрації являють собою зображення предметів і явищ живої або неживої природи, людини, результатів людської діяльності, логічних і математичних відносин. Метою пізнання буде той чи інший предмет, та чи інша наукова істина. Художньо-образні ілюстрації створюються в основному до літературнохудожніх видань з метою посилення загального враження від літературного твору за допомогою зорових образів [16].

За графічним засобом зображення ілюстрації можуть бути: – штриховими (що виконуються лініями, штрихами, крапками, плямами одного тону); –

напівтоновими (з різними тоновими переходами від світла до тіні). За кольором образотворчих елементів ілюстрації діляться на: – чорно-білі; – кольорові [35].

Види ілюстрацій також можна розглядати за їх значенням і місцем у книзі, за їх зв'язком з художніми особливостями літературного тексту, за технікою виконання і поліграфічного відтворення. Ілюстрації за значенням і місцем у книзі і на сторінці можуть бути:

- ілюстрації на обкладинці або палітурці;
- заставки;
- кінцівки;
- полосні;
- полуполосні;
- оборочні;
- ілюстрації на полях;
- фронтиспис.

Ілюстрації на обкладинці або палітурці відбивають найголовніше і суттєве в літературному творі - як видно нарис. 1.1 Ілюстрація Роберта Інґпена до твору Аліса в Країні Чудес (Льюїс Керролл, 2017) представляє собою зображення головної героїні разом дівчинки Аліси разом з персонажем кролем який веде її до зав'язки сюжету, моменту потрапляння в інший магічний світ. Виконане в світлих натуральних кольорах (світло-жовтий, сірий, з елементами блакитного) та в стилі малюнку олівцем та пастелі.

Рис.1.1. Ілюстрація на обкладинці книга Аліса в Країні Чудес
(Льюїс Керролл, 2017)

Зображення на обкладинці може відноситися до певного найважливішого моменту тексту або відображати в цілому характер твору. Частіше зустрічаються обкладинки другого типу. Важливо, щоб малюнок на обкладинці був цілковито ілюстрацією до назви, адже не завжди заголовок книги характеризує її ідейний зміст.

Заставки розміщуються на початку розділу чи глави книги або на спусковій смужі разом із текстом на рис. 1.2. наведено приклад ілюстрації книги Плаваюче поле: як група тайських хлопців побудувала власне футбольне поле (Скотт Райлі, 2021) в темних тонах (темно-сірий, чорний, акценти блакитного) зображує конфлікт та проблему персонажів, рішенням якої вони будуть займатися в сюжеті далі, що працює як гарна зав'язка. Ілюстрація виконана в спрощеному стилі комп'ютерної графіки.

Рис.1.2. Ілюстрація заставка, книга Плаваюче поле: як група тайських хлопців побудувала власне футбольне поле (Скотт Райлі, 2021)

Заставки означають початок однієї з частин тексту. Вони допомагають читачеві зосередити увагу на новому матеріалі, емоційно налаштуватися на нього. За своїм змістом заставка може бути декількох типів. Один з них – зображення сцени, описуваної на початку глави. Інший тип – заставка, яка ілюструє головну тему частини або глави, зображення на ній повинно показувати кульмінаційний момент, підкреслювати те, що хотів виділити письменник. Третій тип – заставки, що показують або місце дії, або пейзаж, який повинен викликати у читача відповідний настрій.

Кінцівки застосовуються тільки наприкінці частин, глав окремих оповідань або всієї книги. На рис. 1.3 видно кінцівку книги Сто років щастя (Тханха Лай, 2022), теплі кольори (червоний, помаранчевий) та згладжений контраст дає відчуття хорошої кінцівки. Іноді кінцівка показує заключну дію розповіді, тісно пов'язана з тим, на чому закінчує свою розповідь письменник. Вони також, як і заставки, можуть бути сюжетно тематичними, орнаментально-декоративними або символічними. Необхідно щоб кінцівки добре композиційно поєднувалися з останньою смугою і сприймалися як такі, що закінчують текст. Заставки і кінцівки повинні бути виконані в одному стилі, бо вони взаємопов'язані і часто знаходяться поруч на книжковому розвороті.

Як видно на рис. 1.4 Розворотна ілюстрація книги має яскраві насичені різноманітні кольори та наче проводять головних героїв через текст, що є хорошим прикладом полосної ілюстрації. Ілюстрації полосні полуполосні або форматні, розворотні ілюстрації та малюнки на полях – всі ці ілюстрації розташовуються в середині тексту, їх місце в книзі визначається поряд з тим текстом, який вони розкривають у зорових образах. Вибір формату ілюстрації визначається залежно від значущості події, що ілюструється, образу і т. д. Зміст ілюстрацій, розташованих усередині тексту, зазвичай має пряме відношення до тексту, який йде за ними. Для великих розворотних або смугових ілюстрацій вибирають найбільш важливі події твору.

Менш значущі події та образи відображають на маленьких ілюстраціях оборочних або малюють на полях як на рис. 1.5. Ілюстрації на полях є зменшеними та мінімалістичними, гармонізують з текстом та лише додають частину інформації. Виконано в обмеженій палітрі чорно-білого з акцентами жовтого кольору.

Ініціал (від лат Initialis – початковий) – початкова буква розділу в тексті книги, рукописі, створена художником. У побуті збереглася давньоруська назва ініціалу – буквиця. Перша сторінка тексту книги, зазвичай прикрашена заставкою або буквицею, називається спускою або спусковою смугою. Вона має вигляд як подано на рис. 1.6. книга Снігова королева(Ганс Кристіан Андерсон, 2023) Велика червона буква починає текст та контрастно виділяється червоним кольором,

Фронтиспис розташовується перед титульним листом, є ілюстрацією до всього літературного твору, тому передає його загальний характер. Фронтиспис на рис. 1.7 наведено ілюстрацію з книги Кейт вивчає веселку (Тара Райт 2022) та зображає головну ідею, героїня оточена яскравими фарбами, виконана в мінімалістичному комп'ютерно-графічному стилі. Цей тип розміщення може узагальнювати головні теми книги, розкривати найбільш яскраву ідею автора, представляти собою портрет головного героя або портрет письменника.

Висновки до розділу 1

1. В результаті аналізу ключових історичних подій розвитку технологій встановлено, що ілюстрація мала важливу роль впродовж всього існування людства і широко використовувалася від символів для ритуалів та найдавніших часів писемності до сьогоденного ілюстрування художніх та наукових книг та сучасних технологій.
2. Шляхом аналізу джерельної бази досліджень виявлено, що дитяча ілюстрація книг має прямий вплив на розвиток, уяву, соціалізацію та вміння сприйняття інформації дитини. Та має ряд функцій: Інформаційна функція; Емоційно-психологічна функція; Естетична функція; Концептуальна функція; Оповідальна функція; Портретна функція; Декоративна (орнаментальна) функція; Гумористична функція.
3. Виокремлено наступні види розміщення ілюстрацій: 1) заставки, 2)кінцівки, 3)полосні, 4) оборочні, 5) ілюстрації на полях, 6) фронтспис.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНО-АНАЛІТИЧНИЙ

2.1. Специфіка ілюстрації в дитячій літературі

Дитяча література - це винятковий жанр, який вирізняється з-поміж інших творчих жанрів своєю оригінальністю. Досвідчені письменники та видавці визнають, що створення дитячої літератури - найскладніше з усіх. Це пов'язано з тим, що юні читачі надзвичайно чутливі до неймовірного та володіють унікальним світоглядом [45]. Незважаючи на те, що безліч електронних версій друкованих видань представлені у вільному доступі в інтернеті, друкована продукція залишається популярною та затребуваною, особливо технічна література. Книга була і залишається твором мистецтва. Художня ілюстрація книги – це процес створення та додавання зображень до тексту книги для більш повного її сприйняття та розуміння тексту. Вона може виконувати різні функції, такі як надання графічних роз'яснень, розширення сюжету, підкреслення емоцій, орієнтація на тему книги та багато іншого. Один із головних аспектів художньої ілюстрації книги – це її здатність розвивати творче мислення [43]. Дитяча література – особливий тип видань, який відрізняється від всіх інших жанрів і категорій літературної творчості.

Досвідчені письменники та видавці стверджують, що написати книгу для дітей є найбільш складною формою літературної творчості, адже діти не сприймають фальш і мають особливий світогляд. Тож створити те, що їм сподобається, дуже складно. Ілюстративне оформлення є дуже важливе, адже саме з перших книг діти починають розвиватися, у них формується уявлення про світ. Для створення «живої» картинки велику роль відіграє деталювання, «окремі предмети в образотворчому оформленні дитячої художньої книжки повинні «до дрібничок» відповідати їхньому словесному опису. Маленькі глядачі абсолютно серйозно ставляться до створеного фантазією художника умовного світу, перевіряють його на справжність» [1]. Створення оптимального й цікавого

ілюстрованого наповнення у дитячій літературі – важлива складова редакційно-видавничого процесу над дитячою книгою. Усі учасники цього процесу (видавець, художній редактор, дизайнер) беруть на себе велику відповідальність, адже створюють видавничий продукт для особливої читацької аудиторії, а тому повинні дотримуватися всіх вимог, регламентованих як чинними видавничими стандартами, поліграфічною специфікою, так і гігієнічно-санітарними нормами, психологічно-віковими особливостями, читацькими запитами дитячої аудиторії тощо. Сьогодні важливо сформулювати основні вимоги, які ставлять фахівці видавничої галузі при підборі ілюстративного наповнення книг для дітей [45].

Однією з характерних рис дитячої літератури є домінування сюжетної основи в побудові більшості текстів. Це стосується не лише художньої прози, але й навчально-пізнавальних жанрів, таких як науково-художня книга. Ефективна організація тексту безпосередньо залежить від грамотно вибудованої сюжетної структури. Вона має бути динамічною, насиченою цікавими подіями, несподіваними поворотами, емоційно виразними сценами, що викликають інтерес — будь то пригоди, гумористичні моменти або елементи загадковості. Водночас сюжет повинен бути чітко організованим, логічно послідовним і не ускладнювати розуміння змісту, особливо для дитячого читача. Якісна дитяча ілюстрація є потужним засобом розумового та морального розвитку дитини.

Сьогодні, коли в суспільстві наявна духовна криза, вивчення виховного та розвиваючого потенціалу високохудожніх ілюстрацій для дітей залишається актуальним питанням [10]. Ілюстратор також повинен зважати на різну вікову групу читачів та їх різні запити. Видання, залежно від вікової категорії читачів, поділяють на чотири групи: для дітей віком до 5 років; від 6 до 10 років; від 11 до 14 років; для підлітків від 15 до 18 років. Ілюстрованість видання для першої групи рекомендовано не менше 75 %. Ілюстрації повинні займати не менше 50 % сторінки книги. Для другої групи ілюстрованість видання визначають не менше 30 %. Відстань від малюнка до текстівки повинна бути не менше 6 мм. Для третьої групи видань допускається розміщення ілюстрацій на берегах (окрім

корінцевого) за умови збільшення берега на 30 %. Відстань від ілюстрації до текстівки теж мусить бути не менше 6 мм. Примірники видання четвертої групи повинні бути забраковані за наявності дефектів відтворення ілюстрацій, коли неможливе сприйняття зображення: багато забитих фарбою ділянок зображення, здвоєний друк, несуміщення фарб; неправильно розміщені зображення, наявність дзеркального зображення ілюстрацій. Відстань від ілюстрації до текстівки повинна бути не менше 6 мм. Потрібно також враховувати вікові етапи в особливостях сприймання дитиною образотворчого мистецтва [37].

Центральним елементом сюжету виступає персонаж. Незалежно від того, чи є герой фантастичним, казковим чи реалістичним, ключовим залишається його емоційна привабливість для дитини. Саме яскраво змальований образ героя, здатного викликати симпатію або захоплення, слугує емоційним стрижнем історії. Уведення незвичних, іноді навіть гротескних або символічно-героїчних образів посилює романтичний елемент наративу, що резонує з емоційно-психологічними потребами юного читача. Дитина найкраще сприймає інформацію не у формі абстрактних міркувань, а через конкретний персональний досвід. Саме через взаємодію з героями літературного твору можливе успішне формування моральних орієнтирів або ознайомлення з науковими поняттями. Книга – форма організації писемності, засіб зберігання та передачі інформації.

Мистецтво книги – одне з найвищих культурних досягнень людства, єдність духовної та матеріальної культури. Книга займає одне з головних місць у вихованні світогляду дитини. Через книгу дитина пізнає життя, розуміє явища та події, людські почуття, правила поведінки. Життєвий досвід дитини є недостатнім, тому, чим молодша дитина, тим більше значення мають малюнки, тим важливішою є роль художника-ілюстратора. Малюнки можуть бути реалістичними або стилізованими, фрагментарними або фактурними, але повинні бути простими і ясними, щоб дитина могла зрозуміти зображену річ або явище. Головна мета – пізнавальний зміст в книзі для наймолодших. Важливість цікавої, пізнавальної, чудово ілюстрованої книги для дітей важко переоцінити.

Художники книги мають використовувати всі засоби художньої виразності [1]. Сучасна дитяча книга дедалі більше виходить за межі традиційного паперового носія, поєднуючи в собі і текст, і динамічну, інтерпретативну ілюстрацію, яка формує емоційний зв'язок між дитиною та змістом твору. У цьому контексті вивчення функціонального значення ілюстрації, її впливу на пізнавальний та естетичний розвиток дитини, а також аналіз сучасних тенденцій у дизайні дитячих книг набуває особливої значущості [26].

Згідно з ДСТУ 29.6-2002. «Видання для дітей. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги» групи дитячих видань поділяються на такі вікові періоди: I група – видання для дітей віком до 5 років включно; II група – видання для дітей віком від 6 до 10 років включно; III група – видання для дітей віком від 11 до 14 років включно; IV група – видання для підлітків від 15 до 18 років включно.

Видання для дітей першої зазначеної групи має бути достатньо лаконічним та однозначним в своїх намірах донесення інформації, тому що заявляється що саме в цьому віці дитина починає намагатися зібрати інформацію до купи та передати її на папері. У дошкільному віці з коли дитина раннього віку висловлює намір що-небудь зобразити, вона має на увазі знайомий їй графічний образ – поєднання ліній, яке в минулому досвіді позначалось, як той чи інший предмет. Графічним образом багатьох предметів стає замкнена, заокруглена лінія. Походження графічних образів, які використовує дитина, може бути різним. Деякі з них вона знаходить сама в процесі черкання, інші є результатом наслідування, копіювання малюнків, які пропонуються у вигляді зразків дорослими, але значно спрощених [19].

Передумовами уяви виступають уявлення, які з'являються на другому році життя. Малюк у віці близько півтора року впізнає зображене на картинці. Він переживає бурхливі позитивні емоції відповідно до змісту зображеного. Справа в тому, що малюнок ніколи не буває точною копією зафіксованого в минулому досвіді. Він відображає дійсність узагальнено, виділяючи найсуттєвіше в

реальному об'єкті. Сприйняти зображувальний знак допомагає уява. При цьому впізнаванні малюк не створює нічого нового. Тому уява виступає як пасивний процес. Становлення механізмів уявлення, відтворення образів, а також уміння слухати і відгукуватися на зміст повідомлення відбувається через розвиток розуміння мовлення дорослих, фольклору, невеликих літературних творів. Показниками того, що дитина уявляє події, які передаються в мовленні, є реакція зосередженості й адекватні емоції [19]. Сприйняття інформації в зображеннях для дитини цієї групи залишає великий слід у пам'яті, як вона буде сприймати подальшу інформацію, чи заохотить це її до продовження читання та поглинання більшого обсягу інформації, та ін.

Характер розуміння сутності психічного розвитку людини визначає відповідь на запитання, що є вік чи вікова стадія розвитку. Приміром, вікові стадії можна розглядати як абсолютні константи, уявляючи психічний розвиток як природний біологічний процес. Можна фактично ігнорувати наявність вікових стадій, розуміючи під розвитком просте накопичення знань та навичок [19]. Період дошкільного віку дитини – це найбільш сприятливий період ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом, це безпосередньо впливає на розвиток їх творчих здібностей, уяви [33].

Дитяча книга, впродовж всього свого історичного розвитку була культурною основою, засобом міжособового спілкування, емоційного і розумового дитячого розвитку, формування її особистості. Тому є дуже вагомим завданням з раннього віку привчати дітей до мистецтва читання, до книги. Однак, при залученні маленьких читачів до читання не менш важливим є розглядання книжкової ілюстрації, сприйняття та усвідомлення відбувається не тільки при перечитуванні тексту. Період дошкільного віку дитини – це найбільш сприятливий період ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом, це безпосередньо впливає на розвиток їх творчих здібностей, уяви. Книга є першим твором мистецтва для ознайомлення, а ілюстрації до книг – видом образотворчого мистецтва, з якими зустрічаються діти дошкільного віку Діти,

які вчать читати, за допомогою ілюстрацій простежують сюжет книги перегортуючи сторінку за сторінкою. Доповнюючи і поглиблюючи зміст книжки, пробуджуючи у дитини відчуття та емоції, спричинені в нас художнім твором, і, нарешті, збагачуючи і розвиваючи їх зорове сприйняття, книжкова ілюстрація виконує і естетичну функцію. Втілюючи ідейний зміст літературних творів у художніх образах, яскравих, виразних, конкретних, мистецтво ілюстрації стає одним з найсильніших методів виховання. Ілюстрація допомагає глибше й краще сприймати текст, швидше запам'ятовувати зміст, дає знання про світ. Разом з тим, ілюстрація володіє унікальними художніми якостями самостійного виду образотворчого мистецтва, із усіх його видів є першим справжнім твором, які входять у життя дитини. Книга відіграє велику роль у формуванні особистості дитини. Вона перш за все відповідає на велику кількість питань, які виникають в її уяві від природної допитливості, розвиває й поглиблює знання. Тому ілюстрація в дитячій книзі безумовно дуже важлива. Книжкова ілюстрація має розкривати літературний твір [38].

Обкладинка книги залишається для видавництва потужною точкою продажу, особливо коли йдеться про художню літературу для дорослих і дітей, — вона привертає увагу читачів і до «полиць» магазинів електронних книжок, і до веб-сторінок інтернет-магазинів, і до книг, виставлених у звичайних книгарнях. Ілюстрація на обкладинці презентує оповідь, що допомагає скласти уявлення про автора, а також окреслити коло потенційних читачів. Видавничий світ традиційно орієнтувався на матеріальну книгу, але стандартні формати поступово витісняються новими платформами, і митці вже розробляють матеріальну книгу, відходячи від типової структури, ефективно диференціюючи її від цифрової, доводячи, що книга як артефакт і далі існуватиме в тій чи тій формі.

Якщо малюнок можна уявити виключно як наслідок сприймання та пам'ятати, що з розвитком організму міняється і характер сприймання, то цілком правдиво буде сподіватися, що й малюнок дає для кожного ступню розвитку

організму свої особливі форми, дає свою особливу структуру. Коли візьмемо головні великі групи, великі розділи за віком, то матимемо п'ять фізіологічних періодів, і кожному з цих періодів буде властивим «своє особливе фізичне буття, своя особлива структура свідомості і, таким чином, своя особлива (змістом, сюжетами, що цікавлять автора, та засобами виявлення) художня творчість». Для першої доби буття, для немовляти від 0 до 2 р. (ясельний вік), «характерна виробка перших умовних рефлексів та опанування рухами по всіх осях, максимум ірадіації та мінімум торможення при дії домінанти; художня творчість цієї доби проходить під знаком шукання ритмів - вона яскраво моторова та необразотворча». Друга доба розвитку, дитинство, від 2 до 7 р. (дошкільний вік) «Іде на вивчення окремих предметів, на створення конкретних узагальнюючих образів їх, на асоціювання вольових та автоматичних рухів з образами; тому в художній творчості домінує проблема форми». В третій добі дитину середнього віку (отроча) від 7 до 12 і 14 років «цікавлять предмети не самі як такі, а в першу чергу зв'язок між предметами: часовий, просторічний, причинно-послідчий; художня творчість стає пере важно композиційною, оповідальною». В четвертій добі, добі юнацтва (до сформування других полових ознак -Трудшкола II концентру) «в зв'язку з повним розторможенням полових залоз, дуже розвинюється і наповнюється новим змістом емоційна сфера, а таким чином і моторова; і в мистецтві пануючого значіння набуває проблема руху, художня творчість став реалістською». У п'ятій добі (повноліток — від закінчення стиглости) «молода людина опрацьовує знову весь свій запас образів з погляду домінуючої проблеми простороні, її художня творчість здоганяє мистецтво сучасного їй суспільства, До якого вона належить, та зливається з загальною творчістю доби змістом та формою» [41].

Сфера застосування ілюстрації постійно розширюється. Це еластична форма мистецтва, яка легко «розтягується» у той бік, де її забажають використати ті, хто нею послуговується: проілюструвати текст, розробити дизайн продукту, прокоментувати суспільно важливу подію, щось донести через

паблік-арт — наприклад, мурал, розважити геймерів і глядачів та переконати споживачів.

Обраною темою для кваліфікаційної роботи було ілюстрування книги «Мандрівний замок Хаула» британської письменниці Діани Вінн Джонс. Ця книга є хорошим вибором для ілюстрації так як вона має великий фантазійний світ наповнений унікальними персонажами та доволі незвичайними локаціями. Образи створені авторкою відкривають перед ілюстраторами багато можливостей самих різних інтерпретацій за рахунок великої ідолі фантазійності. Також популярність цього твору значно зросла після екранізації від анімаційної японської студії Гіблі. Це робить її більш цікавою та ширшою для аудиторії. Впливаючи на актуальність цього твору.

2.2 Аналіз аналогів у сфері дитячої ілюстрації

Традиційно сильною в Україні залишається класична книжкова графіка, але митці відкриті і до експерименту. Часто ілюструючи віршовані видання, художники прагнуть до новаторських рішень, що допомагають розкрити зміст сучасних оригінальних творів.

Починаючи в 2000-х спостерігається поступовий підйом книговидавництва. Активно друкуються дитячі книжки, випускаються багаточисельні переклади іноземної як класичної, так і сучасної літератури. За останні роки активізувався випуск і сучасних українських літераторів. Відповідно, розвивається і сучасна книжкова графіка. Декілька імен ілюстраторів на сьогодні є вже знаковими для української книжкової графіки.

Останнім часом тема ілюстрації та ілюстрування стає дедалі актуальнішою. Знайомство зі світовими тенденціями в ілюстрації, вивчення підходів, технік ілюстрації, способів їх комбінування з цифровими технологіями є базисом дослідження художньої ілюстрації як явища. Книжкову ілюстрацію як художнє, видавниче, соціокультурне явище досліджують фахівці з дизайну

книги, психології, педагогіки, соціології. Сучасна книжкова ілюстрація стрімко розвивається добре відображаючи зміни у сприйнятті мистецтва та суспільних запитів від масового глядача. У 21 столітті вона стає більш експериментальною. Цифровою та інклюзивною. Виходячи за традиційні рамки. Аналізуючи сучасні українські та світові тенденції можна помітити що дитяча ілюстрація орієнтується на простоту форм. Яскраві кольори та динаміки малюнки для утримання уваги молодого глядача та легшого сприйняття. Тоді як доросла залишається з акцентом на глибину. Велику кількість деталей. Складні поєднання кольорів та незвичайні композиції. Для створення «живої» картини велику роль відіграє деталювання, «окремі предмети в образотворчому оформленні дитячої художньої книжки повинні «до дрібничок» відповідати їхньому словесному опису. Маленькі глядачі абсолютно серйозно ставляться до створеного фантазією художника умовного світу, перевіряють його на справжність» Та сама по собі ретельна візуалізація різноманітного антуражу, який оточує персонажів, ще не робить їх остаточно «зрозумілими»: «Особливого значення набуває в малюнках для дитячої книги настрій, який вони передають. Різні його відтінки (сумні, веселі, іронічні, серйозні) легко сприймаються через малюнки, підказуючи читачеві, як слід ставитися до того чи іншого героя, того чи іншого вчинку, представленого в книзі» Загалом «ілюстрація у виданні для дітей повинна виступати образотворчим втіленням персонажа, явища, події, описаних автором за допомогою слів...»

Перше українське державне видавництво, засноване 1934 р. як Дитвидав УРСР, перервавши діяльність через Другу світову війну, в 1956 р. відновило свою роботу на базі редакції літератури для дітей «Молодь», в 1964 р. отримало свою сучасну назву: «Веселка», а в 2010 р. видавництву надано статус національного [36].

Від другої половини 1950-х і до 1970-х починається новий етап, «позначений активними пошуками нових форм художнього оздоблення книги, духом новаторства, пошуками національної своєрідності образної мови». Ці процеси також пов'язані з тим, що «на зміну розгорнутій оповідності та

побутовій достовірності ілюстрацій приходять узагальнено-символічні тенденції» Щоправда, у дитячій ілюстрації ця тенденція не була надто виразною, але також впливала на творчість художників-графіків.

плані, а тло залишається нейтральним, аби не відволікати увагу дитини від головного змісту, ясність композиції (не плутати зі спрощенням) та висока кількість деталей та різних фактур.

Ілюстрація видання книги Дж. Роулінга "Гаррі Поттер" (ілюстровано Джим Кі) Реалістична казка з детальними персонажами та внутрішньою магичним світом. Поєднання традиційного акварельного та цифрового живопису додає того самого відчуття реального дотику до малюнку. Увага глядача акцентована за рахунок правильного використання світла, однієї кольорової гамми що тримає шлях крізь всі ілюстрації об'єднуючи їх та композиції з незвичайними постановками додаючи магичної атмосфери. В українському просторі ця книга також отримала розголос та відомість завдяки видавництву та ілюстратору В. Єрку. Складні, фантазійні, романтичні ілюстрації В.Єрка не одразу були сприйняті видавництвом, надто несхожі вони були на звичні ілюстрації до казок, але час показав, що художник мав рацію: «Снігова королева» Андерсена з його ілюстраціями двічі видавалася англійською мовою і в 2005 році потрапила до трійки найбільш продаваних книг в Англії напередодні Різдва. Напевно, даремно, Пауло Коельо, коли на одній англійській книжковій виставці побачив проілюстровану Владиславом Єрко книгу «Снігова королева», зізнався, що «це найдивовижніша дитяча книга, яку я коли-небудь бачив у своєму житті...» [21].

Не зважаючи на те, що «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», як видавництво, було започатковане в 1992 році, проте їх найпопулярніше і найвпізнаваніше видання «Гаррі Поттер та філософський камінь» датоване вже 2002 роком. Нині це видавництво оформило всі видання про «Гаррі Поттера» українською і видає їх декількома тиражами щороку [35]. "Аліса в країні Див" має особливу атмосферу саме завдяки ілюстрацій Бенджаміна Лакомб. Його інтерпретація є неповторною

залишаючи по собі особливі почуття. Він досягає цього ефекту завдяки приглушеній кольоровій гаммі з акцентами. Начебто даючи нам відчуття що магія ховається серед звичайних сірих речей. Завдяки композиційним рішенням створюється особливий магічний вимір в очах дитини.

Також Гаррі Поттер мав українське видання один із найвідоміших проектів видавництва «Абабагаламага» — публікація серії романів Джоан Ролінг про Гаррі Поттера у перекладі Віктора Морозова. На сьогоднішній день видано всі одинадцять книг. Переклад «Гаррі Поттера та смертельних реліквій» вийшов першим у світі. Обкладинки до книг серії, які намалював київський художник Владислав Єрко, вважаються найкращими у світі. Вихід першої книги «поттеріани» було затримано на два місяці через обкладинку. Англійська сторона наполягала на американській обкладинці, — саме в такій «Гаррі Поттер» виходив у більшості країн світу, в тому числі і в Росії.

Видавництво на кілька років фактично присвятила себе виданню «Гаррі Поттера», залучивши до справи найкращих перекладачів і художників. Малкович зробив так, що навіть російські книгорозповсюджувачі їздили до нього по україномовні книжки. Річ у тому, що деякі частини цього знаменитого книжкового серіалу з'являлися раніше, ніж аналогічні переклади в Росії. І це була солідна перемога, зважаючи на культурну ситуацію і на те, що рівень розвитку російського видавничого бізнесу і масштаб ринку в десятки разів перевищував ті ж показники в Україні.

Головними підходами до проектування дитячої ілюстрації є стилістичні рішення. Колористика. Та композиційні прийоми. Стилiстичні рішення можуть бути доволі різними вони варіюється від мети книги , наповнення та сюжету — реалістичне фентезі підійде більш серйозним історіям як вищезгаданий Гаррі Поттер Дж. Роулінг. Деталізовані малюнки з акцентом на середу. Намагання зобразити кожен описану деталь саме так як це було в книзі, емоційність персонажів та додавання акцентів на магічній складовій за потреби. Мінімалістичний стиль може використовуватися у творах для більш молодшої аудиторії. Використовуючи спрощені контури та акцент на яскравих кольорах та

зображення персонажів у самих простих та базових формах такі як коло або квадрат. Та графічний стиль для більш дорослої аудиторії яка вчить сприймати нові візуальні рішення та форми за використанням лінійних малюнків з монохромною або обмеженою палітрою. Саме графічний стиль був обраний для виконання кваліфікаційної роботи. Для ліпшого зображення поєднання дитячої магічної складової історії та вже більш дорослого сюжету перетворення кохання та життя під час війни.

Сучасна українська книжкова графіка активно розвивається, що зумовлено зростанням попиту на вітчизняні видання та зменшенням інтересу до продукції російських видавництв. Важливу роль у цьому відіграють масштабні літературні події, як-от Книжковий Арсенал у Києві чи Медвін у Львові. Попри різний рівень якості видань, на ринку з'являється все більше книг, ілюстрованих професійними українськими художниками, які орієнтуються на світові тенденції, сміливо експериментують і поєднують традиційні та сучасні підходи. Особливо це помітно у поетичних виданнях, де ілюстратори шукають нові форми візуального вираження, що краще розкривають зміст сучасних літературних творів.

2.3. Структурний аналіз книги Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула»

Книга «Мандрівний замок Хаула» була вперше опублікована в квітні 1986 року видавництвом Greenwillow Books у Нью-Йорку, мала ілюстровану художником Джозефом. А. Смітом обкладинку (Рис. 2.1). Ця книга є першою частиною серії, яка має назву Серія Хаула. В неї також входять «Повітряний замок», опублікований в 1990 році, та «Будинок ста доріг», опублікований в 2008 році [12]. Але за заявою міжнародного книжного каталогу WorldCat саме «Мандрівний замок Хаула» є найпопулярнішою книгою авторки, Повітряний замок є наступним по популярності. Також не дивлячись на свій особистий успіх

книги додаткової популярності надала адаптація анімаційного фільму від японської студії Гіблі, яку вони випустили в 2004 році. Анімаційний фільм не мав ідентичний сюжет та лише базувався на романі, маючи ряд відмінностей, як незначних так і змінюючих основний сюжет та посил книги. Тому ця адаптація одночасно принесла велику кількість нової аудиторії, освіживши ідеї за середини минулого століття, та своїми відмінностями наче запросила юних читачів звернутися до оригіналу та відшукати відмінності самостійно.

Мандрівний замок Хаула був виданий в 2009 році видавництвом HarperCollins та спільно з японською художницею Джозі Шимазакі [8]. Художниця зробила яскраву обкладинку, вона мала багато яскравих та світлих кольорів, зображуючі двох головних героїв доволі юно та спрощено на фоні високого мандрівного замку, оточений жовто-рожевими хмарами та голубим небом. Навкруги героїв є маленькі зірки які натякають на магічну складову книги. Подібну композицію можна часто побачити на обкладинках цієї книги, дуже багато уваги призначено мандрівного замку та уявлені ілюстратора, його особистому способі як він може виглядати Рис. 2.1. В середині книга теж наповнена ілюстраціями, чорно-білими монохромними, доволі детальними. В основному книга має ілюстрації за розміщенням заставка, знаходиться на початку глави, зображує початок або головний тон змісту глави. Та поширені ілюстрації ініціали, початкова буква розділу в тексті книги, рукописі, створена художником. Джозі Шимазакі також проілюструвала дві інших книги з цієї ж серії, «Повітряний замок» та «Будинок ста доріг».

Українське видавництво «Видавництво Старого Лева» також мало своє видання в 2015 році але нажаль окрім обкладинки жодних ілюстрацій всередині книги не було додано [22]. Як видно на Рис 2.1. обкладинка виконана в дуже яскравих жовто-гарячих кольорах, та зображує основних персонажів доволі схематично та мінімалістично. Дотримано обмежену кольорову палітру, та спрощені візерунки, але при цьому збережено дух англійського роману.

В 2019 році видавництво Folio Society відкрили конкурс на ілюстрацію книги, вони отримали більше 500 учасників з різними роботами з усього світу. Перемогу отримала ілюстраторка Марія-Аліса Гарел, вона працювала над переробкою та свіжим поглядом на вже ставшу класичною магичну історію[36]. Було зроблено 6 кольорових полосних ілюстрацій, та делікатні чорно-білі монохромні зображення, так звані ілюстрації на полях. Ілюстрації виконані в обмеженій кольоровій палітрі, за основу взяті блакитно-сірий, і в поєднанні з базовими білим, чорним та сірим кольорами, це стає в одночас яскравим акцентом, як майже єдиний колір - голубий, так і підтверджує сірий тон всієї казки. На обгортці зображено замок та головну героїню Софі в образі бабусі (що є рідкістю, загалом на обкладинках зазвичай показують переважно лише молодий образ дівчини) небо заповнено рожево-помаранчевим кольором, що також є дуже не характерним для цієї книги на фоні інших видань, замок зображено основним кольором подальших ілюстрацій синьо-сірим але тут не є акцентом. Як видно на Рис. 2.2.

На інших чотирьох ілюстраціях Рис.2.3. художник відтворює такі сцени: перша зустріч Хаула та Софі, хлопець стоїть в дверному отворі та перегороджує прохід для вже старої головної героїні. Переважають темні кольори (чорний,сірий, темно-синій) так Хаул виділяється за рахунок яскравого рожево-голубого одягу; друга ілюстрація демонструє маленького хлопчика, Хаула в юності, він намагається вхопити падаючу зірку руками, він має стурбований вигляд, відповідає сіро-голубій кольоровій гаммі, оточення подано абсолютно чорне небо з вкрапленням зірок та сіра земля; На третій ілюстрації представлено головну героїню в образі бабусі на зустрічі з королевою, її обличчя передає сумнів та гнів який відчуває персонаж, обличчя та постать королеви напроти ж має впевнений, зарозумілий вигляд, фон зображено доволі просто різким поєднанням білого та синього;

На останній ілюстрації зображено господаря замку з чорним волоссям під час намагань захиститися, небо має сірувато-синій колір, чоловік зображено в

чорно-білому простому вбранні, що символізує його перехід від знахабнілого прикриття до справжнього себе. В цілому ілюстрація цієї художниці об'єднує почуття магічності та ворожості, що гарно передає зміст сюжету книги.

Рис 2.1. Обкладинка від видавництва Folio Society, художниця Марія-Аліса Гарел.

Рис. 2.2. Ілюстрації від художниці Марія-Аліса Гарел до Мандрівний замок Хаула, Folio Society 2019 рік.

Видавництво HarperCollins також зробили спеціальний випуск книги в 2025 році, Девін Елль Курцс стала їхньою ілюстраторкою, вона працювала над яскравими кольоровими ілюстраціями для форзацу та додаткової обкладинки-обгортки [9]. Обгортка знову ж зображує образ двох головних героїв, молоду дівчину Софі та чоловіка господаря замку Хаула на фоні з мандрівного замку,

поєднання казкових темно-синього та помаранчевого кольорів створює магічну атмосферу. Є світлі акценти вогню та зірок, персонажі освітлені жовто-гарячим світлом. Також книга має кольоровий зріз з зображенням нічного неба з падаючими світло фіолетовими зірками. Також міжнародний відомий автор Стефан Бахманн допомагав зі фронтсписом, та прикрасами до глав.

а

б

в

г

Рис. 2.3. а – Перше видавництво від Greenwillow Books 1985 рік, художник обкладинки Джозеф. А. Сміт. б – обкладинка від Джозі Шимазакі HarperCollins 2009 рік. в - «Видавництво Старого Лева» 2015 рік. г – HarperCollins 2025 рік, художниця обкладинки Девін Елль Курцс.

Висновки до розділу 2

1. Досліджені рекомендації розроблення ілюстрацій розробки дитячих ілюстрацій відповідно до віку дітей, та розглянуті методи, колористика та рекомендації для створення максимально ефективних ілюстрацій для обраної аудиторії. Виявлено, що ілюстрованість видання для дітей віком до 5 років рекомендовано не менше 75 %. Ілюстрації повинні займати не менше 50 % сторінки книги. Для читачів від 6 до 10 років ілюстрованість видання визначають не менше 30 %.. Для дітей від 11 до 14 років видань допускається розміщення

ілюстрацій на берегах (окрім корінцевого) за умови збільшення берега на 30 %. зображення, здвоєний друк, несуміщення фарб; неправильно розміщені зображення, наявність дзеркального зображення ілюстрацій. Відстань від ілюстрації до текстівки повинна бути не менше 6 мм. Потрібно також враховувати вікові етапи в особливостях сприймання дитиною образотворчого мистецтва

2. Проаналізовано та оглянуто аналоги у сфері дитячої ілюстрації від українських та іноземних видавництв, досліджено історію розвитку української ілюстрації в другій половині минулого століття. Виявлені риси процесу зростання книжкової ілюстрації в Україні, від початкових пошуків нових форм художнього оздоблення книги та пошуками національної своєрідності образної мови, високої кількості деталей до спрощення, простих форм та поширених цифрових технологій.

3. Було розглянуто та проаналізовано всі існуючі видання обраної для ілюстрації книги Мандрівний замок Хаула, описані повторювані образи, кольорові рішення, збіги та відмінності. Встановлено, що ілюстратори майже в кожному прикладу звертаються до схожих образів так композиційних рішень.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ

3.1 Розробка основних елементів індивідуального графічного проєкту.

Визначення стилістики, художніх та технічних прийомів

Для створення ілюстрацій до книги «Мандрівний замок Хаула» було обрано графічний стиль з елементами обмеженої кольорової палітри. Такий підхід дозволяє зосередитися на ключових елементах візуального оповідання, використовуючи контраст та тональні градації для передання атмосфери книги. Обмежена кольорова гамма допомагає створити цілісне візуальне сприйняття. обмеження у кольорах робить зображення гармонійними та такими, що легко сприймаються дітьми додачі акценти на важливих для історії сюжетах і символах. Розміщення ілюстрацій обрало полосним, займаючи повністю одну сторінку, поруч з якою йде сторінка тексту.

Перед початком створення ескізів було досліджено:

- Сучасні тенденції та напрями ілюстрації в Україні та світі.
- Історичний розвиток ілюстрації як мистецтва.
- Варіанти розміщення ілюстрації в книзі та її функції.
- Інші видання книги Мандрівний замок Хаула.

Вікова категорія читачів від 9 років. В результаті аналізу книги Мандрівник замок Хаула було визначено фентезійним напрямом як основний, історія магічного перетворення, кохання яке лікує, вплив своїх вчинків та відношення до інших як вирішення твого майбутнього. Авторка Діана Вінн Джонс славиться своїми ландшафтними історіями, кожна її книга має широкі степи, маленькі містечка та конкретний повторюваний образ який став її стилем. Тому було обрано зелений та синій як основні кольори, не враховуючі базові білий та чорний та додатковий коричневий-помаранчевий. Голубий був обраний через тематику старого замку, кам'яні високі стіни, стара кам'яна піч, високі башти,

сіро-голубий замість насиченого був обраний для того щоб підкреслити старину та занедбаність замку.

Головний персонаж твору це молода дівчина Софі, яка працює в магазині шляп, на першій ілюстрації було вибрано зобразити її зустріч з відьмою, яка і спровокувала основний сюжет – перетворенням молодої дівчини на бабусю, це зображено на рис. 3.1. Стурбоване обличчя головної героїні та нахабний образ відьми зображають напружену атмосферу між цими двома персонажами.

Підкреслюючи настрій історії світ поєднує чарівність та містичну загадковість, що передається через обирання темних, насичених кольорів із контрастними чорними тінювими акцентами. Та ілюстрація стає більш виразною завдяки чітким формам і графічним елементам так можна створити атмосферу казковості, не перевантажуючи малюнки зайвими деталями. Ця історія є хорошим вибором за поєднання дитячого магичних елементів у дорослій реальності з глибокими філософськими роздумами та пізнанням непідвласного життя. Світ в якому присутні магія закляття та живий замок створює широкий простір для інтерпретацій художника та самих різних стилістичних рішень. На тлі цього чарівного сюжету зображуються також дорослі теми конфліктів які дозволяють створювати більш сміливі візуальні символи драматизму.

Усі ілюстрації будуть виконані у єдиній повторюваній формі, що нагадує вікно старовинного замку. Такий композиційний підхід має важливу функцію створення ефекту присутності. Коли читач дивиться на ілюстрації, вони ніби відкривають для нього сцену книги через вікно, що підсилює відчуття реальності подій. Замок Хаула — живий, він постійно змінюється, тому вікно як символ дає змогу передати мінливість і магичну природу цього місця та події всередині нього начебто читач заглядає до персонажів маленький читач стає ніби безпосереднім спостерігачем, що підсилює його емоційний зв'язок із героями та подіями. Обраний підхід до ілюстрацій дозволяє не просто доповнити текст, а створити повноцінний візуальний світ, що поєднує традиційний графічний стиль із глибоким символізмом. Завдяки використанню обмеженої палітри, графічної стилізації та концепції вікна замку, ілюстрації створюють ефект занурення у світ

книги, роблячи читача не просто спостерігачем, а учасником подій. Такий дизайн не лише естетично привабливий, а й допомагає маленьким читачам краще сприймати історію, розвивати уяву та відчувати атмосферу магічного світу Діани Вінн Джонс.

Під час розробки ескізів ілюстрацій до книги Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула» основний акцент було зроблено на незвичайній композиції, яка передає магічну атмосферу цього чарівного світу. Кожна ілюстрація покликана відтворити містичність, мінливість і загадковість сюжету, водночас зберігаючи легкість сприйняття для дитячої аудиторії. Композиційне рішення частково надихалося ілюстраціями Владислава Єрка до книг про Гаррі Поттера, де поєднується деталізованість, складність світлотіні та емоційна глибина образів. Цей підхід дозволяє не тільки передати магічну атмосферу, а й зберегти баланс між реалістичністю та стилізацією, яка необхідна для дитячої літератури.

Кольорова палітра є ключовим інструментом у створенні відчуття старовини, війни та невизначеності, що є важливими сюжетними темами книги. В основі палітри — приглушені відтінки, які асоціюються з часом, що зупинився, та водночас створюють ілюзію магічного світу. Темно-блаватний та сіро-смарагдові відтінки — передають атмосферу загадкового старого замку, сповненого таємниць. Символами минулих подій, слідів часу та війни виступають приглушені коричневі відтінки. Різкі вкраплення насиченого лазурового та акцентують увагу на ключових сюжетних моментах, магічних артефактах та персонажах, пов'язаних із чарами наприклад, вогняний демон Кальцифер. Нижче зображені рисунки перших ескізів з пошукового процесу з використання базового функціоналу графічного редактору растрового зображення Clip Studio Paint Pro.

3.2. Обладнання й програмне забезпечення для реалізації проекту

Проект був виконаний в графічному редакторі Clip Studio paint. Clip Studio Paint, неофіційно відомий у Японії як Kurisuta, — це сімейство програмних програм, розроблених японською компанією Celsys, що займається графічним програмним забезпеченням. Він використовується для цифрового створення коміксів, загальної ілюстрації та 2D-анімації [7]. При допомозі портативного комп'ютера – ноутбука та графічного планшета.

Графічний планшет (від англ. graphics tablet або graphics pad). Він має інші назви такі як drawing tablet, digitizing tablet та digitizer – (дігітайзер або діджітайзер). Графічний планшет – це пристрій для введення малюнків від руки безпосередньо в комп'ютер. Графічні планшети в основному випускаються в наборі з пером та чутливим до натискання або безпосередньої близькості пера планшетом. Додатково може використовуватися спеціальна мишка. За допомогою екрану планшета можна пересуватися екраном комп'ютера, тобто, натискаючи пером у будь-якому місці на планшеті, курсор на екрані комп'ютера опиниться там же. Стилус планшета чутливий до сили натискання на нього та нахилу, від цього залежить багато параметрів: прозорість та товщина ліній, насиченість та розкид штрихів, характер мазка і багато інших, які використовуються для малювання пензлем. Багато в чому ці параметри залежать ще й від налаштувань. Таким чином, графічний планшет дає змогу малювати в графічному редакторі, максимально наближено до малювання на папері [35]. В роботі використовувався графічний планшет, або можна сказати графічний монітор Wacom one.

В програмі Clip Studio paint було створено ескізи, перші версії, лайнарт, кольорова обробка та деталі. Створюючи ілюстрації для «Мандрівного замку Хаула», було реалізовано комплексний підхід до візуальної мови, що базується на динамічній композиції, продуманій палітрі та поєднанні традиційних і цифрових технік. Завдяки цьому кожна ілюстрація не лише розкриває зміст сцени, а й передає настрій, атмосферу та приховану символіку історії, роблячи книгу більш захопливою для читача.

3.3. Втілення дизайн-проекту ілюстрованої книги «Мандрівний замок Хаула»

У процесі розробки ескізів ілюстрацій до книги Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула» ключовим завданням було передати відчуття чарівного, мінливого та загадкового світу. Для цього використовувалися нестандартні композиційні рішення, які дозволяють створити ефект занурення у казкову реальність. Композиція будується на принципах: Динамічного розташування елементів, що підкреслює рух та мінливість чарівного замку. Глибини простору, яка створює ефект присутності читача всередині ілюстрованих сцен. Поєднання деталізації та стилізованої графіки, що сприяє як емоційному зануренню, так і чіткому прочитанню ключових елементів. Для передачі загальної атмосфери книги було обрано приглушену, глибоку кольорову палітру, яка відображає старовинність замку, туманність часу та відчуття невизначеності. Таке колірне рішення дозволяє поєднати реалізм і казковість, підкреслюючи атмосферу книги, де магія співіснує з суворою реальністю.

Приглушені відтінки також допомагають створити ефект часу, що зупинився, що ідеально відображає природу мінливого, чарівного замку. Приглушені кольори (темно-синій, темно-зелений, чорний, сірий) були основними, за допомогою сучасних технологій була відтворена техніка імітування класичного стилю малювання, штрихування та товсті лінії. Це відсилає до класичної ілюстрації часу коли була написана сама книга.

рис.3.1. Перші ескізи.

а - Зустріч Хаула та Софі. Перша зустріч Софі та Відьми.

б - Софі у формі бабусі виконує прибирання у замку. Софі вперше зустрічається з демоном Кальцифер

Рис.3.2 Всі ескізи разом

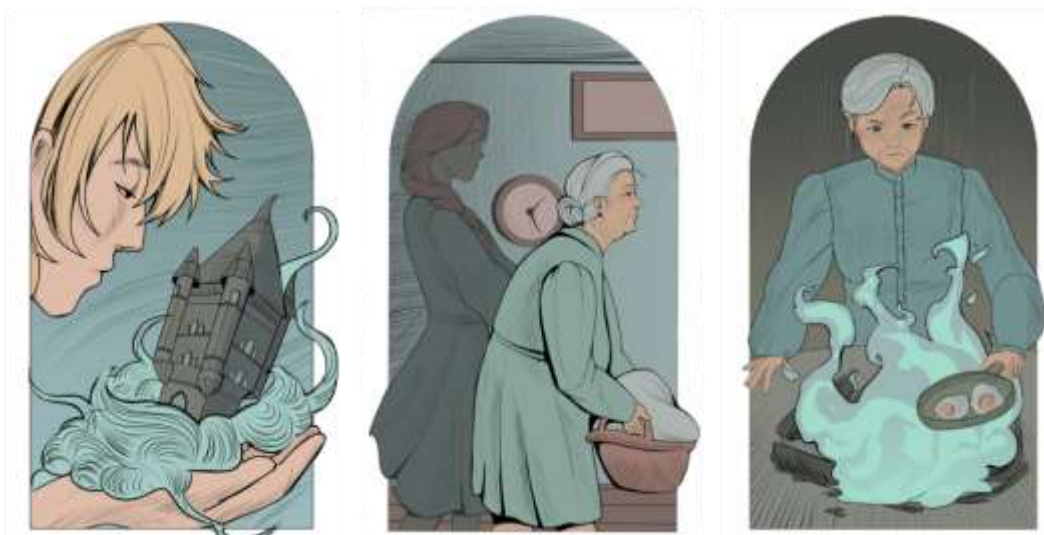

Рис. 3.3. Виконані 3 ілюстрації.

Зображення магії чаклуна Хаула який охороняє та тримає в русі мандрівний замок. Софі у формі бабусі виконує прибирання у замку. Софі вперше зустрічається з демоном Кальціфером.

Рис. 3.4. Останні 2 виконані ілюстрації. Зустріч Хаула та Софі. Перша зустріч Софі та Відьми.

Висновки до розділу 3

1. Було обрано стилістику та головний напрям ілюстрацій, виявлено головні сюжетні моменти для зображення та проаналізовано аналоги для вибору головних образів.
2. Було сформовано та реалізовані перші ескізи з аналізом кращої композиції підходящої твору, використання імітацій традиційних стилів.
3. Досліджено сучасні тенденції дитячої ілюстрації та головні правила теми, рекомендації по колористиці та розміщенню персонажів у композиції.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. У ході виконання роботи проаналізовано специфіку книжкових видань, орієнтованих на різні вікові категорії, а також визначено функцій, які виконує книга у житті дитини. Зокрема, вона виступає не лише як засіб передачі інформації чи розваги, але й як важливий інструмент формування уявлень про світ, моральних норм та емоційної чутливості.

2. У межах теоретичного блоку було проаналізовано історію розвитку зображень — від найдавніших наскельних малюнків первісних людей до сучасних ілюстративних форматів у цифрову епоху. Виявлено, що ілюстрація відігравала важливу роль у передачі знань, досвіду та культурних цінностей упродовж усього існування людства. Навіть у наш час, коли основним джерелом інформації стає інтернет, візуальні образи зберігають свою значущість і залишаються необхідною складовою сприйняття та розуміння тексту.

3. Виявлено, що ілюстрації можуть передавати не лише зміст, а й емоційний стан персонажів, атмосферу твору, відображати суспільні уявлення, колективні мрії, національну ідентичність та художні традиції. Ілюстрація виконує роль візуального містка між текстом і читачем, особливо коли мова йде про дитячу аудиторію.

4. Практична частина дослідження присвячена аналізу літературного твору Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула». Було розглянуто різні варіанти публікацій цього твору, зіставлено численні ілюстративні рішення, використані в різних виданнях, виявлено спільні мотиви та повторювані візуальні образи. Окрему увагу приділено роботам сучасних ілюстраторів, зокрема їхнім творчим підходам, індивідуальним авторським стилям, а також видавництвам, з якими вони співпрацювали.

5. Для реалізації власного ілюстративного проєкту було використано сучасне цифрове обладнання: ноутбук, графічний монітор та професійний графічний редактор Clip Studio Paint. У середовищі растрової графіки було створено 6

повноцінних ілюстрацій, що візуально відтворюють ключові сцени з книги. Усі ілюстрації виконано з урахуванням емоційного впливу на дитячого читача, а також з дотриманням вимог до художньої мови, зрозумілої для молодшої та середньої вікової категорії.

6. У процесі роботи також було досліджено основні відмінності між ілюстраціями, орієнтованими на дитячу та дорослу аудиторію. Зокрема, акцентовано увагу на кольорових рішеннях, рівні деталізації, стилізації образів та загальній композиційній подачі.

7. Обґрунтовано вибір сучасних технологій друку, типів паперу та особливостей поліграфічного виробництва дитячих книжок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Gryshchenko I., Yezhova O., Pashkevich K., Biryukova Y. Research and creative activity in the design field: Intersections of science, art, and engineering. *Leonardo*. 2024. Т. 57. №. 3. С. 279-285. URL: https://doi.org/10.1162/leon_a_02521
2. Meng K., Yezhova O. Digital Illustration Art in Agricultural Product Packaging: A Study on the Revitalization Design of Rural Cultural Heritage. *2nd International scientific-practical conference "Eurointegration in art, science and education: experience, development perspectives"* (Klaipėda University, Lithuania, 7 March, 2025) P. 91-93. URL: https://www.researchgate.net/publication/391009753_2nd_international_scientific-practical_conference_eurointegration_in_art_science_and_education_experience_development_perspectives (дата звернення 19.05.25)
3. Yezhova O., Krotova T., Qi Qi. Design of a book based on stylistic trends in world culture. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»* (КНУТД, 25 квітня 2024 р., Київ, Україна). Т.1. С. 65-67.
4. Огар Є. І. Дитяча книга: проблема видавничої підготовки : навч. посіб. / Є. І. Огар. Львів : Аз-Арт, 2002 р. 159 с.
5. Братусь, І. В. та Война, А., Функції ілюстрацій у дитячій літературі. *Інноваційний розвиток науки нового*. 2017 р. С. 32-35. URL: https://www.researchgate.net/publication/338016360_funkcii_ilustracij_u_ditacij_literaturi
6. Б. Бутник-Сіверський. Принципи ілюстрування дитячої книжки., *Культура*. Київ. 1929 р. 60 с.
7. Видавництво Folio Society та спеціальний випуск книги Мандрівний замок Хаула URL <https://www.arenaillustration.com/artists/marie-alice-harel/howls-moving-castle-2/> (дата звернення 19.05.25)

8. Видавництво HarperCollins URL: <https://www.harpercollins.com/products/howls-moving-castle-deluxe-limited-edition-diana-wynne-jones?variant=43409049845794> (дата звернення 19.05.25)
9. Видавництво Старий Лев URL: <https://starylev.com.ua/mandrivnyy-zamok-haula> (дата звернення 19.05.25)
10. Визначення графічної програми Кліп Студіо Пейнт URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Clip_Studio_Paint (дата звернення 19.05.25)
11. Віговська, Ю. С. Книжки-іграшки для дітей раннього віку. Обрії друкарства, Київ, 2014 р. с. 47-57. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ed648186-85a0-46f7-bf2c-311e6b230f45/content>
12. Вікіпедія. Інформація про книгу Мандрівний замок Хаула URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Howl%27s_Moving_Castle_%28novel%29 (дата звернення 19.05.25)
13. Вовчок, Г. М. Виховна функція ілюстрації дитячої книги. *Сучасність, наука, час, взаємодія та вплив* (2018): 18-20. URL: <https://int-konf.org/ru/2013/suchasnist-nauka-chas-vzaemodiya-ta-vzaemovpliv-18-20-11-2013-r/610-vovchok-g-m-vikhovna-funktsiya-ilyustratsiji-dityachoji-knigi>
14. Галинська Г. І. Роль художника в книзі для дітей. Художник і книга: зб. тез доповідей наук.-практ. конф., Київ, 07 травня 2019 р. К., 2019 р. 7 с. URL: <https://res2.weblium.site/res/634ff5ae7fe688000e53c854/641523096f33c9000caad4e8>
15. Греченко, В., Чорний, І., Кушнерук, В., & Режко, В. Історія світової та української культури. Київ. Літера. 2006. 477 с.
16. Дубрівна, А. П., Пашукова С. Г., Корибко А. О. Тенденції розвитку комп'ютерної графіки в контексті дизайну книжкової ілюстрації. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]*: матеріали XXIV міжнародної 2022 р. 70 с.

- 17.Єжова О., Грінченко А., Кулініч А., Буланцева А. Ілюстрація як засіб візуальної комунікації в дитячій книжці. *Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects»* (Рига, Латвія 26-28 травня 2025). 2025 р. С. 60-65
<https://www.eoss-conf.com/modern-scientific-research-theoretical-and-practical-aspects/>
- 18.Єжова О., Моторна Т. Дизайн сучасної книжкової ілюстрації в Україні: творча майстерня “Аграфка”. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»* (КНУТД, 25 квітня 2024 р., Київ). Т.2. С. 248-251
- 19.Єжова О., Самсонідзе М., Панаріна В. Застосування кольору в дизайні для соціальних ініціатив: створення емоційних зв'язків з аудиторією. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024 р. Вип. 78. Т.1. С. 110-115
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-1-14>
- 20.Єлисєєва, В. В., Г. А. Миронова. Тенденції розвитку ілюстрації в дитячій літературі від витоків до сьогодення. Сталий розвиток суспільства та дизайн діяльність у просторі територіальної айдентики. Київ. 2025 р. 60 с.
- 21.Жукова, Н. А. Книжкова ілюстрація як візуальна інтерпретація тексту. Феномен культури постглобалізму. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції*. Маріуполь. 2021 р. 70 с.
- 22.Історія педагогіки. Тема 8. Виховання, школа і педагогічна думка Київської Русі URL [http:// studentam.net.ua/content/view/2260/85/](http://studentam.net.ua/content/view/2260/85/) (дата звернення 19.05.25)
- 23.Касьяненко, К. М. *Українська ігрова дитяча книжка: витоки, стан, тенденції*. Diss. автореф. Дис. канд. Мистецтвознавства. Київ. 2016.
- 24.Лежнев О., Бармак Д. Особливості дизайну та ілюстрації книжок для дітей у вікових категоріях від 3 до 12 років. *Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі: аспекти міжмовної комунікації та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця*: 331 с.

- 25.Литвиненко О. Дитяча книга в мультимедійному середовищі: сучасний стан та перспективи розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук зі соц. Комунікацій. Харків, 2011. 22 с.
- 26.Мечетний, І. Ю., В. М. Кардашов. Особливості ілюстрування інтерактивної книжки для дітей з особливими потребами. 2019.
- 27.Москвічова, Ю. О. 2021. Історія мистецтв у контексті світової культури. Вінниця
- 28.Недзельська О. О. Ілюстрації казок-бестселерів світової дитячої літератури як прояв естетики сьогодення. Київський національний університет технологій та дизайну. Київ. С. 118–127. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17442/1/Innovatyka2020_P118-127.pdf
- 29.Новік Г. В., Земцова П. О. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Теорія та практика дизайну. 2021. № 24. С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.18372/2415-8151.24.16296>
30. О. Мельник, Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015.–№ 1 (вип. 33).–252 с 157.*
- 31.Дитяча психологія : навч. посіб. Р. В. Павел- ків, О. П. Цигипало. – К. Академвидав, 2008 р. – 432 с
- 32.Петрашук, С. А., Ковтун, І. І. Ілюстрація: види, техніки та можливості. Збірка праць XIX Міжнародної наукової конференції «Наука та освіта», 2025 р, 76-83 с. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/items/dac46682-617f-4bdc-9dd9-9e175d30a4f8>
- 33.Поліщук, О. П., К. О. Стрільчук. Ілюстрації персонажів книги та їх роль у друкованому виданні. Формула творчості: теорія та методика мистецької освіти. 2025 р. 39-42 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/43641/1/1.pdf>
- 34.Портфоліо ілюстратора Джозі Шимазакі URL: <https://www.behance.net/248d665d> (дата звернення 19.05.25)

- 35.Пушкар О. І. Ілюстрування : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" / О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015 р. 128 с.
- 36.Рось-Костенко, О. О. Ілюстрація в Україні початку XXI СТ. *II науково-практична конференція*. 2024. с. 39-43 URL: <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/79/1277/2666-1>
- 37.Семенова, Є. І., and С. В. Борисова. Цифрова ілюстрація як форма візуальної комунікації. Міжнародна наукова конференція. 2023 р. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-374-3-19>
- 38.Тимошик М. Історія видавничої справи підручник. Наша культура і наука, 2007 р. – 496 с.
- 39.Токар, М. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 35, 2018. 220-233 р. URL <https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201835/visnyk-lnam-no-35-2018-maryna-tokar-220-233-stor.pdf>
- 40.Українська бібліотечна енциклопедія, Ілюстрація URL <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%86%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення 19.05.25)
- 41.Федорова, С. "Художня ілюстрація як засіб формування соціальногромадянської компетентності дітей дошкільного віку." *Нотатки сучасної науки*, 22. 2025 р. 16-18 с. URL https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/nsn_22.pdf#page=16
- 42.Ханьпін, Ван. "Китайська дитяча книжкова ілюстрація початку XXI століття. Традиції та новації." *Перспективи розвитку сучасної науки та освіти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 25-26 вересня 2021 рр. Львів: Львівський науковий форум, 2021.*–57 с.: 12. URL: <http://lviv-forum.inf.ua/save/2021/25-26.09.2021/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf#page=13>

43. Храмова-Баранова, В. Зайцева-Дячок. "Асоціативна ілюстрація як засіб графічної виразності моушн-дизайну." *Традиції та новітні технології у розвитку сучасного мистецтва*. 2018 р. 137-139 с. URL <https://artka.ck.ua/conf/art/article/download/236/35>
44. Хребто, Тамара. Ілюстрація Української книги в сучасному дизайні Нітай Душейко. *Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність*. 2024 р. 48 с. URL <http://csbc.edu.ua/documents/student/111224.pdf#page=48>
45. Шульська Н. М., Манюхіна, А. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги: видавничі норми й читацькі вимоги. Scripta manent: молодіжний науковий вісник Інституту філології та журналістики. 2016 р. С. 152–154. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585109.pdf>
46. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі: монографія / Колосніченко М. В., Гула Є. П., Пашкевич К. Л. та ін. Київ: КНУТД, 2022. 226 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19916/1/GDIVP_mono_2022.pdf
47. Gao X., Yezhova O. Chinese traditional patterns and totem culture in modern clothing design. Art and Design. No2(22), 2023. С. 20-30 . <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.2.2>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

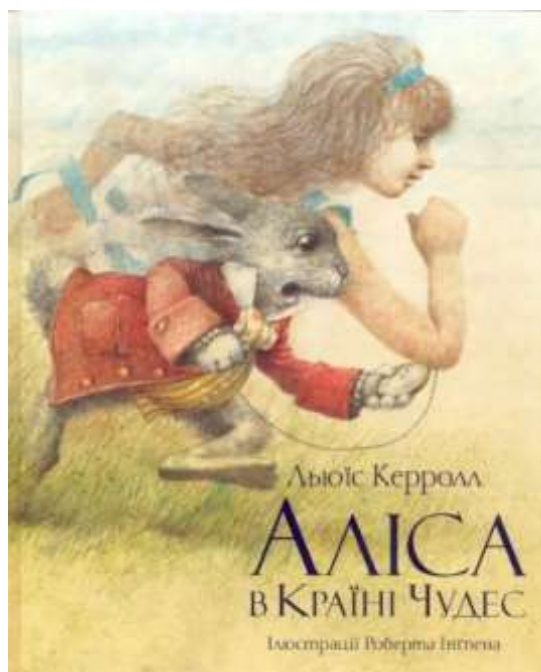

Рис.1.1. Ілюстрація на обкладинці книга Аліса в Країні Чудес (Льюїс Керролл, 2017)

Рис.1.2. Ілюстрація заставка, книга Плаваюче поле: як група тайських хлопців побудувала власне футбольне поле (Скотт Райлі, 2021)

Олександр Дуга

Хлопчик і дівчинка

В одиному веселиому місті мешкало
двоє відважних дітей. Вони не були
рібні, проте любили одне одного,
як брат і сестра. Таки бачили юності
в наслідок давніх сусідніх будинків.

Там, де давні будинки торкалися один одного
дезертиром, виникали дві маленькі віконця. Ступаючи з віконця на віконце, можна
було спостерегти довжелезний візчик. Мій візчик на двох століть мав дві
древні іванки, де тільки цілий проміжок, що заглядало у вікно й перетворювало між
собой. Це нагадувало тріумфальну арку з мити. Хлопчик і дівчинка дуже любили
бути по дачі в тій арці, де сиділи. Там — завжди під самим небом — вони
сиділи на маленькій стільничці під паверіями проміжками і так гарно грали.

За вікном з роками приносили, діти навіршали на пачі мій мого і при-
соділяли їм до замітки, мого. За мого постріл мого: і так мого до чудної мого-
мечети, там арку арку, і мого мого мого в мого мого. Це дивилося — мого
й свого мого — Хлопчик і дівчинка. Хлопчик мого Кай, а дівчинку — Герда.

Надворі надів сніг

— То йди йди йди — казала їм бабуся.

— А я ніх тей з сніг Снігова Корсика? — запитував хлопчик, бо він знав, що
у старшого брата є сніг голена бабуся.

— Значить, ні, — казала бабуся. — Мого сніг мого проміж міст і в-
глядку у вікно — від тей мого мого мого мого мого мого, мого мого.

— Еге, ми не бачили! — вигукнули діти

— А Снігова Корсика мого зйти сніг! — стала мого дівчинка.

— Нехай спробує! — казав хлопчик. — Я сподіюся на пів мого розуму.

Того вечора, перед сном, Кай мого на стільці біля вікна зграбу крес, мого
мого мого мого. За мого мого мого, і сніг у мого, мого мого, мого
мого мого з мого. Різном мого мого, і на мого перетворили на
мого, мого в мого мого, мого в мого мого мого. Від мого
много мого мого в мого — у мого мого мого, але сніг — жаль

і мого мого, але жарт, мого не бути в мого мого мого, але тей. Вони кон-
чили хлопчиків і поклали його мого. Хлопчик змислив, мого в сніг, а
мого мого мого мого мого мого.

Official website

Рис.1.7. Фронтиспис книга Кейт вивчає веселку (Тара Райт 2022)

Рис. 2.1. Обкладинка від видавництва Folio Society, художниця Марія-Аліса Гарел

Рис. 2.2. Ілюстрації від художниці Марія-Аліса Гарел до Мандрівний замок Хаула, Folio Society 2019 рік.

Рис. 2.3. Рис. 2.1. а – Перше видавництво від Greenwillow Books 1985 рік, художник обкладинки Джозеф. А. Сміт. б – обкладинка від Джозі Шимазакі HarperCollins 2009 рік. в - Видавництво Старого Лева 2015 рік. г – HarperCollins 2025 рік, художниця обкладинки Девін Елль Курцс.

рис.3.1. Перші ескізи.

а - Зустріч Хаула та Софі. Перша зустріч Софі та Відьми.

б - Софі у формі бабусі виконує прибирання у замку. Софі вперше зустрічається з демоном Кальцифер

Рис.3.2 Всі ескізи разом

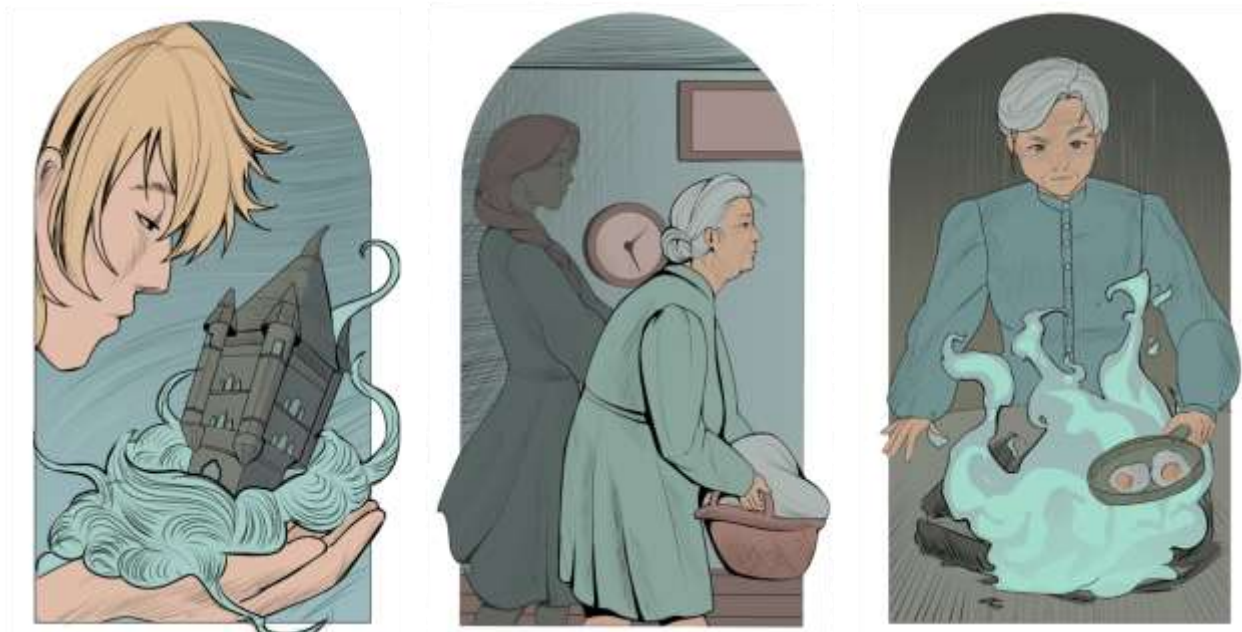

Рис. 3.3.

Виконані 3 ілюстрації. Зображення магії чаклуна Хаула який охороняє та тримає в русі мандрівний замок. Софі у формі бабусі виконує прибирання у замку. Софі вперше зустрічається з демоном Кальціфером

Рис. 3.4.

Останні 2 виконані ілюстрації. Зустріч Хаула та Софі. Перша зустріч Софі та Відьми.

ДОДАТОК Б

Сертифікат конференції Ілюстрація як засіб візуальної комунікації в дитячій книжці. *Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects»* (Рига, Латвія 26-28 травня 2025)

